

PCFRUIT TEST REGENKAPPEN IN DE KERSENTEELT

In de kersenteelt groeit het besef dat we de oogst moeten beschermen. Grillige weersomstandigheden, maar vooral de Aziatische fruitvlieg, versnellen dit proces. Daarom vergelijkt men bij pcfruit de voor- en nadelen van enkele systemen. – *Patrick Dieleman*

In ons land is minder dan 10% van het kersenareaal overkapt, terwijl dit in Nederland bijna 90% is. Maar de kersenteelt intensiveert en wordt duurder. Dat maakt dat ook de noodzaak van oogstzekerheid toeneemt. Tijdens de 'Opendeur-dag zoete kersen' in juni was de vergelijkende proef met zes verschillende overkappingen het centrale onderwerp. De provincie Limburg maakte 169.000 euro vrij opdat pcfruit die zou kunnen installeren. Behalve het voorkomen van regenschade wordt ook bekeken hoe effectief die systemen zijn ter preventie van schade door de Aziatische fruitvlieg.

Kosten en opbrengsten

Ann Gomand van de Proeftuin voor Pit- en Steenfruit wijst op de intensivering in de kersenteelt. "Daardoor hebben we meer oogstzekerheid nodig. We hebben ook rassen nodig die elk jaar productie leveren. Overkappen is niet altijd zo simpel in bestaande aanplantingen. Er zijn wisselende rijenafstanden, er werd niet altijd even recht geplant en

sommige koppen zijn te hoog uitgegroeid. Planten met gps laat nu toe om het eerste jaar de bomen en de palen te planten en pas na drie tot vier jaar de folie te installeren. Tegen *Drosophila suzukii* is een maximale maaswijdte van 0,8 x 1 mm noodzakelijk. Daardoor vangt de constructie meer wind en moet ze sterker zijn."

.....
Door intensivering neemt de noodzaak aan oogstzekerheid toe.

Uiteraard moet tegenover een investering van al snel 60.000 tot 70.000 euro per ha een meeropbrengst staan. Een student rekende op basis van de gemiddelde opbrengsten van het ras Kordia uit dat het overkappen jaarlijks bruto een kleine 20.000 euro per ha meer kan opleveren. Aan de opbrengstzijde is dit het resul-

taat van 1350 kg kersen die men gemiddeld meer kan verkopen. En er kan ook iets langer gewacht worden op de juiste maat, waardoor de gemiddelde prijs van kersen van onder een overkapping 10% hoger ligt. Aan de kostzijde zorgt een 20% hoger plukrendement wegens de dikkere kersen voor een daling van de plukkosten met 10 cent/kg. Er is minder sorteerwerk waardoor ook die kosten 10 cent/kg lager liggen.

De vergelijkende proef vereist heel wat meetwerk. Het lichtverlies bedraagt bij de meeste kappen zowat 25%, maar er werden extremen tot 46% gemeten. Loggers volgen het temperatuurverloop. Half juni was het onder de kappen 10 °C warmer dan erbuiten. Een uitschieter was 48 °C in de kop van de bomen. De aanwezigheid van netten aan de zijkant gaf weinig verschil. De relatieve vochtigheid ligt 3 tot 4% lager onder de kappen. Bij de gewasbescherming vergt de doppenkeuze wat aandacht. Met een werveldop of blauwe TVI-dop haalt men een zeer goede bedekking onder de kappen, omdat de spuitvloeistof niet weg kan uit

de kap en uiteindelijk toch op het gewas terecht komt. Verder worden ook de hanteerbaarheid van de kappen (openen/sluiten) en de levensduur van de folie gevolgd, en uiteraard de opbrengst en de kwaliteit van de kersen.

Voën

Peter ter Sluysen van Voën vertelt dat ze meestal werken met stalen palen, maar in Scandinavische landen en ook in Duitsland en Zwitserland wordt er veel gewerkt met een houten onderstel. Standaard worden de zeilen aan elkaar vastgemaakt met klemmen, om de goot te sluiten, maar ondertussen kan je in optie kiezen voor een iets duurder rits-systeem. Behalve arbeidsbesparing biedt dit ook voordelen tegen vogels, en zeker ook tegen de Aziatische fruitvlieg. "Aan de Bodensee – waar dit systeem vandaan komt – kiest men meestal niet voor de rits, wegens het grote risico op hagel. Met stormen heeft het systeem weinig problemen. In Zeeland heeft het al een orkaan van 11 beaufort doorstaan." Dat vermogen dankt dit systeem aan de aparte foliestroken die dakpansgewijs op een apart geweven hagelnet zijn genaaid, zodat ze wind doorlaten. Dat de installatie op pcfruit niet kon weerstaan aan de storm van 23 juni 2016 komt volgens Ter Sluysen doordat die kappen op dat moment al 11 jaar oud waren, en dat een aantal ogen beschadigd en niet gerepareerd was na een storm het jaar voordien. "Op pcfruit bleek het lichtverlies na 5 jaar te groot, waardoor de folie aan vervanging toe was. Veel telers verkiezen een maaswijdte van 1,5 x 1,25 mm, om minder wind te vangen." Dat is groter dan wat men bij pcfruit aanraadt, maar volgens Ter Sluysen houdt dit toch de fruitvlieg voldoende buiten. Hij benadrukt de vlotte manier waarop ze kunnen inspelen op bestaande aanplantingen, omdat ze de zeilen zelf naaien. Het insectengaas kan alleen rondom of ook tot in de nok. Er zijn uiteraard meerdere maaswijdtes leverbaar. Ter Sluysen benadrukt nog: "De kostprijs is sterk afhankelijk van de rijenafstand. Bij een constructie van 4 x 2 meter komt dit op 50.000 tot 55.000 euro per ha. Het opbouwen vergt 180 tot 200 manuren. Het installeren van de folie vraagt de eerste keer ongeveer één dag per ha met drie mensen. Voor het dichtritsen is minder dan twee manuren per ha nodig. Voor de uitvoering met klemmen is dat vier tot vijf uur per ha. Het klaarmaken voor overwinteren vergt zeven tot twaalf uur/ha." Typisch is dat de

zeilen tijdens de winter rond de nok worden gewikkeld en ingepakt in zwarte folie.

Roldek

Frans Angelino wijst op de eenvoudige manier waarop de Roldek-kappen van FS Europe kunnen geopend en gesloten worden bij gevaar voor nachtvorst. Dat kan omdat de folie dan nog niet gefixeerd hoeft te worden, mits het windstil is. "We tonen het oprollen hier handmatig, maar dit kan

schroefankers. De 'Suzukii-netten' kunnen eenvoudig worden toegevoegd aan de zijanten. Ook die zijn oprolbaar. Per ha kost het materiaal 85.000 euro, zonder plaatsing. "We kunnen de opbouw regelen voor de klant, maar de meesten willen zelf bouwen. Je moet al snel rekenen op 500 à 600 uren per ha. De grote winst zit in de jaarlijks terugkerende arbeid. Je hebt per ha slechts 10 uur nodig voor het openen en sluiten." In Nederland staat al ongeveer 200 ha van dit type.

1 Bij de kappen van Voën worden de zeilen aan elkaar vastgemaakt met klemmen, om de goot te sluiten, maar Peter ter Sluysen vertelde dat je ondertussen in optie kan kiezen voor een iets duurder rits-systeem. 2 De Roldekkappen hebben de bouw van een kas. Dat zorgt volgens Frans Angelino van FS Europe voor extra stevigheid. 3 Fruit Security Holland verving het Quick-Zipsysteem, dat al enkele jaren getest werd op pcfruit, door het Powerflexsysteem.

ook met een boormachine of elektrische motor. De kap houdt het tot 2 °C warmer. In Nederland trachten veel telers nog enkele graden extra te winnen met een beregening boven de kappen." De constructie heeft de bouw van een kas, wat extra stevigheid geeft. Standaard worden alleen aan de buitenkant betonnen palen geplaatst. Binnenin staan de palen op

Frustar

Het Frustar-systeem loopt al een tijdje mee op pcfruit. In 2011 werd bovenop de houten palen een metalen hulpstuk gemonteerd, dat voor extra ventilatie zorgt bovenin de kap. Cock Van der Speck van Agrifirm (foto p. 22) vertelt dat ze het systeem niet meer op deze manier bouwen. "De rode elastieken spannen de

folie heel goed aan, maar het openen en sluiten vergde te veel werk. We trekken nu de folie verder door, zoals het hier in de nok gebeurt. Daardoor vergt het openen en sluiten maar een derde van de tijd meer, ongeveer 10 uur/ha met twee personen. Wij blijven kiezen voor hout. Dat kan de zijwaartse krachten die de folie op de paal zet beter opvangen. Beton is heel sterk, maar het breekt gemakkelijk bij zijwaartse krachten. Wanneer je er tegen rijdt buigt ijzer, maar beton breekt. Het klopt dat hout kan rotten, maar deze paalen gaan 25 tot 30 jaar mee." Op pcfruit heeft het systeem alleen een regenfolie, maar ze bouwen dit ook volledig dicht met een hagelnet er bovenop en 'Suzukii-

worden met stalen bodemplaten. Binnenin hebben we stalen palen, die we recupererden van de Quick-Zipinstallatie."

De Powerflex heeft openingen boven de paden, maar met 'Suzukii-gaas' is het perfect dicht te maken. Een systeem voor vorstbescherming hangt onder dit systeem. De winteropslag van de folie is onafhankelijk van het net. Het hoger dan normale percentage lichtverlies, dat pcfruit dit jaar vaststelde, wijdt de Jong aan de hoogte van de bomen in de overdekte aanplanting. De materiaalkosten schat hij op 35.000 euro, met daarbovenop zowat 600 uur/ha om het op te bouwen. Het openen en sluiten vergt

bodemankers te spannen." De steunen komen ongeveer 4,6 meter hoog, maar de folie hangt er zowat 40 cm onder. Ze hebben hiervoor gekozen omdat ze de folie horizontaal willen hangen. "Zo hebben we minder folie nodig en dat betekent ook minder lichtverlies dan bij tentvormige systemen. De folie is door elastische banden verbonden met de stangen, zodat de folie gemakkelijk beweegt bij wind en de lucht gemakkelijk weg kan langs boven. Ons systeem werkt zoals een bouwdoos. De verschillende beschermingssysteem zijn op elkaar afgestemd. Wie vroeg vogel- en hagelbescherming wil, kan een vogelnet voorzien op de palen. De folie kan dan later gesloten worden. Dat maakt dat de normale neerslag nog bij de bomen kan komen." Het openen vergt zowat 50 uur/ha, het sluiten 30. Voor de investering rekent Holzwarth op zowat 70.000 euro per ha. De BayWasystemen worden in België verdeeld door de firma Frutec.

1 De kappen van Baywa werken zoals een bouwdoos. Je kan vogel-, regen-, hagel- en insectenbescherming gemakkelijk combineren. 2 Fruitteler Bart Nicolai demonstreerde dat het manueel tot in de nok oprollen van één zijde van een regenkap net geen dertig seconden duurt.

netten' aan de zijkant. Het materiaal kost 22.000 euro per ha en er moet op 400 à 500 uren montage gerekend worden.

Fruit Security Holland

In de volgende kap voeren Teus de Jong en Gerben van Veldhuizen het woord. Ze vertellen dat hun Quick-Zipsysteem, dat al enkele jaren getest werd bij pcfruit en hier in 2016 vervangen werd door het Powerflexsysteem. "Dit is een van de meest stabiele systemen tegen wind. We kunnen ook werken met houten palen, maar hebben hier gekozen voor betonnen palen rondom die in de bodem verankerd

ongeveer 10 uur met twee personen. "Je kan dit systeem tijdens één seizoen gemakkelijk meerdere keren openen en sluiten."

Baywa

Rudolf Holzwarth vertelt dat ze al bijna 20 jaar ervaring hebben met dergelijke systemen. "Bij ons in Duitsland wordt 10% uitgevoerd met houten palen en 90% met beton. Bovenop de betonnen palen zit hier een speciale bescherming die de stangen beschermt en de folie op zijn plaats houdt. Het frame moet stabiel zijn. Dat doen we door het via kabels op

Nicolai Protect Systems

Fruitteler Bart Nicolai ontwikkelde vier jaar geleden een eigen regenkappensysteem. Hij begon nadien ook kappen te bouwen voor collega's, momenteel biedt hij al verschillende types aan. Het gaat snel voor hem. Dit jaar verkocht hij ook al 2,5 ha kappen in Frankrijk en 7 ha in Nieuw-Zeeland, die hij zelf ging monteren. Nicolai werkt zowel op houten palen als op gegalvaniseerde en betonnen palen. De eenvoudigere systemen kan je al hebben voor 28.000 tot 43.000 euro per ha, maar het oprolsysteem met nokverluchting dat hij plaatste bij pcfruit, kost toch zo'n 80.000 euro per ha. "Jef Vercammen van de Proeftuin Pit- en Steenfruit vroeg een oprolsysteem waar lucht in zou kunnen. Het lijkt heel duur, maar het is een plezier om het te openen of te sluiten. Bij andere systemen heb je al snel vier tot zes mensen nodig én een hoogwerker, en ook dat kost geld. Met ons systeem heb je met twee personen maar twee tot drie uur per ha nodig. Een rij van 65 meter kan je alleen aan, maar voor een rij van 150 meter moet je met twee zijn." De demonstratie bewijst Barts gelijk. Het manueel tot in de nok oprollen van één zijde van een regenkap kostte hem net geen dertig seconden. ■